

Vlevo: tok Nilu od pramenů až po Středozemní moře
Vpravo: delta Nilu (Dolní Egypt) a Horní Egypt

Kterými oblastmi Nil protéká?

Prameny Bílého Nilu leží v blízkosti rovníku, v dnešních státech Tanzánie, Burundi, Rwanda, Keňa, Uganda a Súdán. Modrý Nil pramení v etiopských horách. Obě řeky se spojují u Chartúmu, hlavního města Súdánu. Asi 350 km severně od Chartúmu vtéká do Nilu řeka Atbara a zůstává jeho jediným přítokem. Atbara pramení, stejně jako Modrý Nil, v Etiopské náhorní plošině. V létě přináší také ona vodu monzunových dešťů do údolí Nilu a přispívá tak ke každoročním záplavám. Odtud se táhne mohutný proud na sever již

zcela sám. Protéká horkými savanami a polopouštěmi Súdánu, aniž by jakýkoliv přítok vyrovnával značné odpařování vody. Na jeho cestě leží celkem šest kataraktů, peřejí, které způsobují, že voda teče rychleji a divoceji. Šestáho kataraktu dosáhne Nil hned za Chartúmem, pátého po ústí Atbary, čtvrtého tam, kde se jeho tok stáčí na jihozápad, a třetího brzy poté, co obrátí svůj směr opět na sever. U druhého kataraktu naráží Nil na mohutnou bariéru. Skály ze žuly a břidlic brzdí tok řeky na asi 100 km dlouhém úseku. Voda obtéká skály a dělí se přítom do mnoha klikatících se proudů a stružek. Mělká místa se střídají s hlubokými, pomalý proud

OÁZY
Libyjské pouště byly zčásti spravovány Egyptem už od dob Staré říše. Každá z nich leží v táhlé nížině a má mnoho pramenů, které vznikly buď přirozeně, anebo byly odkryty lidmi. U pramenů je život možný i uprostřed pouště. Největší oázy jsou Chárga, Dáchla, Bahrija, Síva a Fajjúm.

Žulové skály 1. kataraktu u Asuánu

ABÚ SIMBEL

Stoupající hladina Násirova jezera ohrožovala mnoho chrámů a hrobek. Oba dva chrámy v Abú Simbelu byly zachráněny tak, že byly rozřezány a bloky byly opět sestaveny na místě ležícím o 64 m výše a 180 m dále do vnitrozemí. Přitom bylo pohnuto s asi 20 000 tunami kamene. Akce stála 42 milionů dolarů a byla provedena za mezinárodní spolupráce.

s prudkým. Pro lodní dopravu je tento katarakt stěží překonatelnou překážkou. Zde Nil opouští Súdán a dosahuje území dnešního státu Egypt.

Ještě 300 km a řeka musí překonat žulové skály prvního kataraktu u Asuánu, tam, kde dnes velká přehrada vytváří na Nilu asi 500 km dlouhé „Násirovo jezero“. Za přehradou se nyní Horním Egyptem táhne již regulovaná řeka bez každoročních záplav. Řeku doprovázejí pohoří, která někdy sahají až do blízkosti břehů, jindy ustupují, takže se otevírají okrajové pásy nebo větší roviny. Za nimi se rozprostírají na východě Arabská poušť a na západě Libyjská poušť se svými oázami.

Severně od Asijútu se na západ odděluje Bahr el-Júsof, Josefova řeka, a odvádí část vody z Nilu do oázy Fajjúm, kde ústí v jezeru Kárún. Za Káhirou se Nil dělí do několika ramen, jejichž voda se po více než 200 km vlévá do Středoziemního moře. Ramena Nilu ohraničují deltu, jež se svou širokou úrodnou krajinou významně liší od úzkého hornoegyptského údolí Nilu.

V dobách starého Egypta vytvářel Nil v deltě až sedm ramen. Jejich tok během tisíciletí měnil svoji polohu, protože se řečiště zanášelo pískem a bahnem a řeka si musela hledat novou cestu. Jedno z těchto ramen, které zaniklo už před několika tisíci lety, vedlo dokonce až do oblasti dnešních Hořkých jezer u jižního okraje Suezského průplavu. V 1. tisíciletí př. n. l. byl v místech tohoto dávného ramene Nilu vykopán kanál, po němž se dalo plout přímo z Nilu až do Rudého moře a který fungoval až do příchodu Arabů. Dnes v deltě zbyla jen dvě velká ramena Nilu, jež se rozdělují u přehrad y postavené na severním okraji Káhiry a vedou ke kdysi významným přístavním městům Rašidu (Rosettě) a Dimjátu (Damiettě). Kromě nich je ovšem delta i celá egyptská část údolí Nilu protkána sítí umělých kanálů, v minulosti sloužících lodní dopravě a nyní rozvádějících vodu pro potřeby zemědělství.

Od pramenů Kagery v Burundi až po Středoziemní moře urazí Nil, který patří k nejdelším řekám světa, cestu dlouhou přes 6 600 km.

Před velkým skalním chrámem v Abú Simbelu je uložen stavební materiál. Fasádě chrámu dominují čtyři 20 m vysoké sedící postavy Ramesse II.

Také chrámy na ostrově Fílaí musely být přemístěny, protože voda Násirova jezera zaplavila místo, kde původně stály, mnoha metry vody.

